

ПРЕВЕДУВАЊЕ

(од македонски на англиски и од англиски на македонски јазик)

Времетраење на студиската програма: 4 години

ЕКТС кредити: 240

СПЕЦИФИЧНИДЕСКРИПТОРИ

Знаење и разбирање

- Показува знаење и разбирање на фонетско-фонолошките, морфолошките, морфосинтаксичките, синтаксичките, лексичките и стилистичките карактеристики на македонскиот и на англискиот јазик во функција на различни преведувачки контексти
- Показува знаење и разбирање за теориите на преведувањето (природата, начинот на функционирање на процесот на преведување), за историјата на преведувањето во светот и во Македонија, за современите теории на преведувањето
- Показува знаење и разбирање за компетенциите кои треба да ги поседува преведувачот за успешно да се инкорпорира во потребите на пазарот на трудот
- Показува знаење и разбирање за контекстуализација на комуникациските содржини
- Показува знаење и разбирање за различните техники и модели за преведување
- Показува знаење и разбирање на терминологијата од најразлични области (книжевност, политика, европски интеграции, социологија, економија, архитектура, религија, медицина, право, техника итн.) и на англиски и на македонски јазик
- Показува знаење и разбирање на основите на методолошката работа
- Показува знаење и разбирање за приспособување кон мултикултурните околности
- Показува знаење и разбирање на компјутерските програми за преведување
- Показува знаење и разбирање за сознанија од другите научни подрачја релевантни за преведувачката дејност
- Ја знае и ја разбира работната етика

Примена на знаењето и разбирањето

- Го применува знаењето и разбирањето на фонетско-фонолошките, морфолошките, морфосинтаксичките, синтаксичките, лексичките и стилистичките особености на македонскиот и на англискиот јазик во различни преведувачки контексти
- Го применува знаењето од теориите за процесите на преведување и за нивното функционирање
- Го применува знаењето и разбирањето на компетенциите кои треба да ги поседува за да одговори на потребите на современиот пазар на трудот
- Го применува знаењето и разбирањето за концептуализација на комуникациските содржини
- Го применува знаењето и разбирањето на различните техники и модели за преведување

- Го применува знаењето и разбирањето на терминологијата од најразлични области (книжевност, политика, европски интеграции, социологија, економија, архитектура, религија, медицина, право, техника итн.) и на англиски и на македонски јазик
- Го применува знаењето и разбирањето на основите на методолошката работа
- Го применува знаењето и разбирањето на приспособување кон мултикултурните околности
- Го применува знаењето и разбирањето на компјутерските програми за преведување
- Го применува знаењето и разбирањето на сознанијата од другите научни подрачја релевантни за преведувачкиот контекст
- Го применува знаењето и разбирањето на работната етика

Способност за проценка

- Способен е да проценува преведувачки проблем врз основа на јасно артикулирани стандарди
- Способен е да ги проценува предностите и недостатоците на стратегии и техники за собирање, анализа и интерпретација на податоци
- Способен е да ги проценува импликациите од различни научни истражувања
- Способен е да ги проценува предностите и недостатоците на техниките и моделите за преведување на текстови од сите сфери на човековото живеење и дејствување преку превод на научни, стручни и технички текстови
- Способен е соодветно да ја употребува терминологијата од различни области на човековото живеење и дејствување (книжевност, политика, европски интеграции, социологија, економија, архитектура, религија, медицина, право техника и др.)
- Способен е да ги проценува и да се приспособува кон мултикултурните околности
- Способен е да ги проценува компјутерските програми за преведување
- Способен е самостојно да изведува заклучоци и да донесува соодветни одлуки

Комуникациски вештини

- Способен е да презентира знаења за преведувачки проблеми на македонски и на англиски јазик пред професионална и непрофесионална јавност
- Ги пренесува своите знаења и разбирања на соодветен начин во професионален контекст и во различни институции
- Способен е да комуницира заради размена на знаењето и збогатување на искуството
- Способен е да контекстуализира комуникациски содржини
- Способен е да комуницира со терминологијата од најразлични области (книжевност, политика, европски интеграции, социологија, економија, архитектура, религија, медицина, право итн.) и на англиски и на македонски јазик
- Способен е да анализира го текстот или говорот и да изделува релевантните наспрема подредените идеи или пораки
- Способен е да воспоставува успешна интеракција со поединци и институции од доменот на професионалниот интерес

Вештини на учење

- Ги следи научните достигнувања во областа на преведувањето
- Професионално се усовршува во полето на преведувањето
- Ја менува сопствената практика врз основа на стекнатото искуство

Листа на предмети

Применета англиска лингвистика 1 – морфосинтакса (ЕКТС: 5)

Систематски развој на граматички , лексички , фонетски / прозодичката , правописни / orthoepic , дискурсот и прагматични надлежност, како и стекнување и примена на теоретското знаење на граматички систем на англиски јазик, со цел да се справат со внимателна и продуктивна јазични вештини (читање, слушање , пишување, зборување) како и уметноста на посредување (преведување. Систематско запознавање со концептот на меѓујазични ,внатрешнојазични и културните разлики и потребата за почитување на целите на ефикасна комуникација. Развивање на способноста да се користи литература на англиски јазик и развој на понатамошно самообразование учениците во сите јазични активности.

Содржината на овој курс се постигнува првенствено преку практична обука. Практична настава вклучува јазични вежби во насока на систематски развој на јазичната компетентност , тоа се приемчиви и продуктивни јазични вештини, како и вештините за посредување , предвидените ниво. Практичната настава е организирана на следниот начин : вежби- вештини на интегриран јазик (4 часа неделно) , разговор и пишување (2 часа неделно) , вежби на превод од англиски на македонски (2 часа неделно) и вежби превод од македонски на англиски јазик (2 часа неделно). Со цел да се стекне студентот со јазични и комуникативни компетенции, лектоските вежба се базираат на интегрирани вештини и се организираат така што сите четири вештини (разбирање на говорот , зборување, читање и пишување) не се разделени.

Современ англиски јазик 1 (ЕКТС:5)

Оспособување за усна комуникација во секојдневни ситуации и изразување на сопствени ставови и мислења; разбирање говор од разни говорници и подолги усни искази и информации; идентификување на општи и конкретни информации во подолги текстови; оспособување за писмено изразување (состави, писма, извештаи и други форми на академско пишување); збогатување на фондот на зборови; совладување на разни граматички форми и структури; способност за рецептивна и продуктивна употреба на англискиот јазик во устен и писмен контекст; способност за разбирање и правилна примена на граматички форми и конструкции (членови, времиња, индиректен говор, пасив, условни реченици, односни реченици, модални глаголи, инфинитив/герунд, идиоматски изрази, фразални глаголи, предлози, зборообразување, компарација на придавки, и др.

Вовед во превод (ЕКТС: 5)

Студентите да стекнат теоретски познавања за Теоријата на преведувањето.Студентите поседуваат основни познавања од областа на Теоријата на преведувањето, знаења од историјата на преведувањето посебно од современите теории во XX век, познавања од разните форми на преведување (усно, писмено и машинско).

Практична настава (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на термилошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Општа лингвистика (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат знаења за основните поими на науката за јазикот: комуникација систем и знак во општонаучен контекст, односно во поширока смисла.

Странски јазик 1 – германски 1 (ЕКТС:5)

Изучување на германскиот јазик со посебен осврт кон терминологијата употребувана во воспитно-образовната работа и користење на литература и софтвер на германски јазик.

Странски јазик1 – француски 1 (ЕКТС: 5)

Изучување на францускиот јазик со посебен осврт кон терминологијата употребувана во воспитно-образовната работа и користење на литература и софтвер на француски јазик.

Комуникации и култура (ЕКТС:5)

Наставната единица придонесува пред сè кон развојот на следните општи и специфични компетентности:

- Познавање и разбирање на социолошките и психолошките законitosti и потреби на поединецот поврзани со основите на комуницирањето и на деловното комуницирање
- Организирање на активно и самостојно учење на основните принципи на комуницирањето и подготовка на студентите за ефикасно деловно комуницирање
- Вежбање на модели и „играње улоги“ кои се сретнуваат во секојдневните деловни односи
- Автономност, (само) критичност, (само) проценување, (само) евалвација и придонесување за квалитет.
- Комуникациски предности, соработка и тимска работа.
- Вештина на преговарање.
- Вештина за говорење.

Меѓукултурни релации 1 (Македонија – САД) (ЕКТС: 5)

Запознавање на студентите со историјата на САД и нејзината улога и мисија во Македонија. Целта е студентите да се запознаат подетално со историјата и заедничкото дејствување на овие две земји.

- подготвување на студентот за анализа на информациите и истражувања во американската цивилизација - американски маркери на “Нов свет“ - низ примери од цивилизациска генијалност до негативни осцилации во општеството („слободата против сама себе,,)
- изучување на културолошките, социо-културните, социо-политичките, домашни и меѓународни импликации на американскиот феномен низ културни и суб-културни стереотипови
- согледување на предности и недостатоци на релативизмот во системот на вредности адаптиран од мулти-културализмот во Америка
- препознавање на брилијантни лидери и трагични грешки, низ инспирации и провокации во американскиот прогрес и регрес на слободите и граѓанските права
- утврдување на ексклузивното значење на американскиот “патриотизам“ и неговата фасцинирачка приказна - од капиталистички до нео-социјалистички трансформации.

Применета англиска лингвистика 2 – фонетика и фонологија (ЕКТС:5)

Систематски развој на граматички , лексички , фонетски / прозодичката , правописни / orthoepic , дискурсот и прагматични надлежност, како и стекнување и примена на теоретското знаење на граматички систем на англиски јазик, со цел да се справат со внимателна и продуктивна јазични вештини (читање, слушање , пишување, зборување) како и уметноста на посредување (преведување. Систематско запознавање со концептот на меѓујазични , внатрешнојазични и културните разлики и потребата за почитување на целите на ефикасна комуникација. Развивање на способноста да се користи литература на англиски јазик и развој на понатамошно самообразование учениците во сите јазични активности.

Содржината на овој курс се постигнува првенствено преку практична обука. Практична настава вклучува јазични вежби во насока на систематски развој на јазичната компетентност , тоа се приемчиви и продуктивни јазични вештини, како и вештините за посредување , предвидените ниво.

Современ македонски јазик 1 (ЕКТС:5)

Проширување и продлабочување на знаењата за СМЈ како основно средство за комуникација на фонетско-фонолошко и морфолошко ниво. Оспособување за самостојно усно и писмено изразување, зацврстување на свеста за значењето на македонскиот јазик како најкарактеристичен белег на националниот идентитет. Усвојување на нормите на СМЈ на сите нивоа и нивна примена во усното и писменото изразување. Развивање на јазичната култура и на критички однос кон медиумите.

Основи на врзаниот текст (ЕКТС:5)

Запознавање со текстот како надреченична јазична единица, со неговата структура и со начините на градење на текстот. Студентите се оспособуваат да анализираат текстови од различни стилови и да креираат текстови од гледна точка на неговите карактеристики за различни цели.

Практична настава (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на терминолошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Социolingвистика (ЕКТС:5)

Стекнување на знаења за научните текови и за применетите истражувања од областа на општата и применетата социolingвистика.

Филозофија (ЕКТС:5)

Студентите да се оспособат за:

- усвојување на базични поими од областа на филозофијата
- усвојување на знаења за хронолошкиот развој на филозофските идеи поврзани со воспитанието и образованието
- развивање на способност за креирање на образовни политики
- развивање на способност за автономно и креативно мислење
- стекнување на способност за донесување на заклучоци и предлози со логичка аргументација
- развивање свест за почитување на правото на различност и отворање кон другите култури
- разбирање на базичниот филозофски концепт за обезбедување на еднакви права и можности за образование на децата

стекнување на способност за интеркултурна комуникација и соработка

Странски јазик 2– германски јазик 2 (ЕКТС:5)

Изучување на германскиот јазик со посебен осврт кон терминологијата употребувана во воспитно-образовната работа и користење на литература и софтвер напишан на германски јазик.

Странски јазик 2 – француски јазик 2 (ЕКТС)

Изучување на францускиот јазик со посебен осврт кон терминологијата употребувана во воспитно-образовната работа и користење на литература и софтвер напишан на француски јазик.

Меѓукултурни релации 2 (Велика Британија – Македонија) (ЕКТС:5)

Курсот низ историска перспектива ја истражува британската наспроти македонската култура и општество и има за цел изнаоѓање заеднички теми и мотиви. Акцентот на истражувањето е врз приказот на македонските земји и култури во британската патописна и друга литература.

Применета англиска лингвистика 3 – лексикологија (ЕКТС:5)

Систематски развој на граматички , лексички , фонетски / прозодичката , правописни / orthoepic , дискурсот и прагматични надлежност, како и стекнување и примена на теоретското знаење на граматички систем на англиски јазик, со цел да се справат со внимателна и продуктивна јазични вештини (читање, слушање , пишување, зборување) како и уметноста на посредување (преведување. Систематско запознавање со концептот на меѓујазчни ,внатрешнојазични и културните разлики и потребата за почитување на целите на ефикасна комуникација. Развивање на

способноста да се користи литература на англиски јазик и развој на понатамошно самообразование учениците во сите јазични активности.

Современ англиски јазик 2 (ЕКТС:5)

Оспособување за усна комуникација во секојдневни ситуации и изразување на сопствени ставови и мислења; разбирање говор од разни говорници и подолги усни искази и информации; идентификување на општи и конкретни информации во подолги текстови; оспособување за писмено изразување (состави, писма, извештаи и други форми на академско пишување); збогатување на фондот на зборови; совладување на разни граматички форми и структури; способност за рецептивна и продуктивна употреба на англискиот јазик во устен и писмен контекст; способност за разбирање и правилна примена на граматички форми и конструкции (членови, времиња, индиректен говор, пасив, условни реченици, односни реченици, модални глаголи, инфинитив/герунд, идиоматски изрази, фразални глаголи, предлози, зборообразување, компарација на придавки, и др.

Техники на преведување (ЕКТС:5)

Усвојување на техниките на преведување и практично осамостојување на студентот за нивно користење во практика.

Практична настава (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на термилошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Дидактика на јазик (ЕКТС:5)

Студентот даги знае, разбира и применува принципите и методите за учење и поучување по јазик.

Електронски преведувачки помагала (ЕКТС:5)

- Користење на компјутер и софтвер за побрз и поточен превод
- Да ги запознае студентите со интернет апликации за поефикасен превод

Литературни жанрови (ЕКТС:5)

Студентите да стекнат знаења за карактеристиките на секој литературен жанр; Да развијат аналитички компетенции и критичко мислење преку читање, дискусија и преку задачи за писмено изразување; Да ја разберат литературата како изразно средство на човекот во историски и општествен контекст и да ги продлабочат способностите за интеркултурно читање.

Мултикултурализам (ЕКТС:5)

Разбирање и идентификување на карактеристиките на мултикултурализмот

- Студентите да ги ценат и препознаваат другите култури, како и да формираат правилни ставови кон нив
  - Развој на отвореност на сопствената култура кон комуникација со другите култури
- Постигнување способност за толеранција

Применета англиска лингвистика 4 – семантика (ЕКТС:5)

Систематски развој на граматички, лексички, фонетски / прозодичката, правописни / orthoepic, дискурсот и прагматични надлежност, како и стекнување и примена на теоретското знаење на граматички систем на англиски јазик, со цел да се справат со внимателни и продуктивни јазични вештини (читање, слушање, пишување, зборување) како и уметноста на посредување (преведување). Систематско запознавање со концептот на меѓујазични, внатрешнојазични и културните разлики и потребата за почитување на целите на ефикасна комуникација. Развивање на способноста да се користи литература на англиски јазик и развој на понатамошно самообразование учениците во сите јазични активности.

Современ македонски јазик 2 (ЕКТС:5)

Проширување и продлабочување на знаењата за СМЈ како основно средство за комуникација на морфосинтаксичко и синтаксичко ниво. Оспособување за самостојно усно и писмено изразување, зацврстување на свеста за значењето на македонскиот јазик како најкарактеристичен белег на националниот идентитет. Усвојување на нормите на СМЈ на сите нивоа и нивна примена во усното и писменото изразување. Развивање на јазичната култура и на критички однос кон медиумите.

Корпусна лингвистика (ЕКТС:4)

Програмата за предметот *Корпусна лингвистика* има за цел да ги запознае студентите со начините на формирање корпуси и нивно користење, видовите резултати што можат да се добијат,

примената на добиените податоци, како и теоретските промени до кои корпусните истражувања можат да доведат.

Практична настава (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на термилошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Книжевна теорија и критика (ЕКТС:4)

Студентите да се запознаат со основните книжевно-теориски поими и да умеат практично да ги применуваат; Да се оспособат за опишување на значајните литературни критики и да умеат да ги користат критичките модалитети за оценување на литературно дело.

Психолингвистика(ЕКТС:4)

Студентите стекнуваат знаења за истражувањата од областа на општата и применетата психолоингвистика.

Култура на говор (ЕКТС:4)

Запознавање со основните поими на културата на говор-запознавање со карактеристиките на писмената и усната комуникација, со историјата на реториката и говорништвото. Студентот преведувач да стекне знаења и вештини за културата на изразувањето, односно за изразувањето во согласност со постојната стандарднојазична норма. Развивање на свеста за односот на поединецот и општеството кон јазикот. Култивирање на сопственото писмени и усно изразување, оспособување за критичко размислување и за организација на писмен и устен исказ на одредена тема-интерпретирање ставови и аргументи, презентирање на факти за одредена тема. Оспособување на студентот-преведувач за подготовка на говор и јавен настап и негова реализација, учество во различни видови дискусии, дебати и др.

Критичка писменост (ЕКТС:4)

Цели на предметната програма (компетенции): студентот да располага со терминологија поврзана со критичката писменост (поим за писменост и видови писменост): развивање свесност кај учениците за начинот на функционирање на јазикот во текстовите, анализа на елементите кои се присутни, маргинализирани или отсутни во текстовите од аспект на значењето кое се создава, улогата на перспективата на раскажување во создавањето значење, свесност за повеќезначноста на текстот и неговата определеност од општествено-културната заедница, давање можност повторно да се напише текстот, реконструктивно читање на литературни текстови.

Академско пишување 1 (ЕКТС:5)

Студентите ќе се запознаат со правилата на академското пишување, ќе се оспособат за пишување на стручни и научни трудови што покрај другото е во функција на изработката на дипломскиот труд и можноста од нејзино публикување; техники на изработување на научно-истражувачки трудови, процесот на уредување на текстот и публикација на истиот. Сето тоа проучување се прави врз основа на македонско-англиски паралели.

Двонасочно преведување (ЕКТС:4)

Студентите се стекнуваат со техники и вештини на преведување најразлични текстови, од технички, новинарски до уметнички. Притоа значајно се зголемува нивната термилошка компетенција во многу сфери на англискиот и на македонскиот полисистем. Оспособеност да се преведуваат текстови од најразлични области на живеењето, оспособеност да се знаат главните преведувачки техники, усвојување на широк фонд терминологија

Современ англиски јазик 3 (ЕКТС:4)

Оспособување за усна комуникација во секојдневни ситуации и изразување на сопствени ставови и мислења; разбирање говор од разни говорници и подолги усни искази и информации; идентификување на општи и конкретни информации во подолги текстови; оспособување за писмено изразување (состави, писма, извештаи и други форми на академско пишување); збогатување на фондот на зборови; совладување на разни граматички форми и структури; способност за рецептивна и продуктивна употреба на англискиот јазик во устен и писмен контекст; способност за разбирање и правилна примена на граматички форми и конструкции (членови, времиња, индиректен говор, пасив, условни реченици, односни реченици, модални глаголи, инфинитив/герунд, идиоматски изрази, фразални глаголи, предлози, зборообразување, компарација на придавки, и др.

Практична настава (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на терминолошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Консекутивен превод (ЕКТС:4)

Воведот во консекутивно толкување обезбедува теоретска подлога за практична изведба на основните техники. Целта на курсот е оспособување на студентот за примена на техниките за толкување на кои се темели професионалната дејност не само на консекутивниот туку и на симултаниот толкувач. Во англиските толкувачки студии техниките за бележење не се изучуваат преку специјален курс; тие не се цел сами за себе но средство со кое се олеснува толкувањето и се постигнуваат поквалитетни резултати. Студентот се поттикнува да развие самостоен графички систем, способност за консекутивно толкување на општи и едноставни текстови/говори со примена на специфичните техники за меморизирање, концентрација и бележење при што се акцентира способноста за толкување од англиски на македонски јазик.

Медиумска култура (ЕКТС:4)

Студентите да се запознаат со влијанието на медиумите во пренесувањето и во создавањето на културните вредности, да согледаат дека овие вредносни системи неопходно треба да се градат врз еднаква застапеност на културните разлики во медиумските содржини. Да го согледаат значењето на поликултурно, етички и естетски организирани медиумски содржини во развојот на културата на општеството.

Етика (ЕКТС:4)

- усвојување на базичните поими од областа на етиката
- усвојување на знаења од областа на педагошката етика
- развивање на етичка свест за професионална должност
- развивање на способност за мултикултурна и интеркултурна комуникација и соработка
- градење на капацитет за емпатија и социјална правда
- јакнење на способност за критичко мислење и донесување на морална проценка

развивање на способност за примена на етичкото знаење во воспитно-образовниот процес

Интерактивни вештини (ЕКТС:4)

Студентите ќе развијат компетенции за интерактивно комуницирање, експресивни вештини во интерактивната комуникација, активно слушање, учество и доверба во дискусии, емпатичен пристап итн. Студентите ќе се запознаат со моделите на учење и концептот на искусвено учење и ќе умеат практично да ги применат сознанијата.

Академско пишување 2 (ЕКТС:5)

Студентите ќе се запознаат со правилата на академското пишување, ќе се оспособат за пишување на стручни и научни трудови што покрај другото е во функција на изработката на дипломскиот труд и можноста од нејзино публикување; техники на изработување на научно-истражувачки трудови, процесот на уредување на текстот и публикација на истиот. Сето тоа проучување се прави врз основа на македонско-англиски паралели.

Меѓународни институции и здруженија (ЕКТС:4)

Запознавање на студентите со британските институции преку проучувањето на општественото уредување на Велика Британија, кус преглед на историјата и животот во Британија денес, како и на улогата на земјата на меѓународната сцена

Запознавање на студентите со американските институции преку проучувањето на општественото уредување на САД, кус преглед на историјата и животот во САД денес, како и на улогата на земјата на меѓународната сцена.

Овие предавања имаат за цел да ја претстават општата структура и функционирање на меѓународните институции, како и нивната улога во светската политика.

1 Запознавање со меѓународните институции. 2 Служење со сите термини од ЕУ, НАТО, Франкофонија, УНЕСКО 3 Македонското интегрирање во ЕУ и НАТО

Современ македонски јазик 3 (ЕКТС:5)

Проширување и продлабочување на знаењата за СМЈ како основно средство за комуникација на фонетско-фонолошко, морфолошко, синтаксичко, лексичко ниво. Оспособување за самостојно усно и писмено изразување, зацврстување на свеста за значењето на македонскиот јазик како најкарактеристичен белег на националниот идентитет. Усвојување на нормите на СМЈ на сите нивоа и нивна примена во усното и писменото изразување. Развивање на јазичната култура и на критички однос кон медиумите.

Практична настава (ЕКТС:4)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на термилошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Симултан превод (ЕКТС:4)

Кусиот вовед во симултано толкување обезбедува теоретска подлога за практична примена на основните техники, со акцент на толкувањето во кабина. Усвојувањето на овие техники во пракса е всушност и целта на курсот.

Прагматика (ЕКТС:4)

Целта на овој предмет студентите да се стекнат со знаење од областа на прагматиката, односно да се оспособат да дискутираат за важни концепти од областа на прагматиката и да разберат и анализираат пишан и говорен текст структурно и функционално.

Филозофијана јазикот (ЕКТС:4)

- усвојување на базични поими од областа на филозофијатана јазикот
- усвојување на знаења за хронолошкиот развој на филозофските идеи поврзани со логичките категории и зборовите
- развивање на способност за логичко мислење
- развивање на способност за автономно и креативно мислење
- стекнување на способност за извлекување на заклучоци со логичка аргументација
- развивање на свест за почитување на јазичните различности и отворање кон другите култури

стекнување на способност за интеркултурна комуникација и соработка

Превод на книжевен текст (ЕКТС:4)

Запознавање на студентите со постапките и преведувачките техники кои се користат при преведување на книжевни текстови. Студентите се стекнуваат со принципите на преведување на

книжевен текст и проблемитена кои се наидува при преведување на ваков вид на текстови. Студентите треба да го совладаат преведување на книжевни текстови двонасочно, од македонски на англиски и од англиски на македонски, и треба да стекнат способност да знаат да оценат и проценат таков превод.

Терминологија 1 (правно-политички науки, економија) (ЕКТС:5)

Стекнување на знаења од областа на политичките науки; Оспособување на студентите да дискутираат на теми од политичката теорија; Оспособување на студентите да ги применат знаењата од оваа област при преведување на текстови со политичка содржина
Општо запознавање со основните поими на правото и правните системи на Велика Британија и Сад
Општо запознавање со основните економски концепти, подвидови (макроекономија, микроекономија, банкарство, даноци, маркетинг, осигурување, ревизија, сметководство), теоретско и практично функционирање на економијата.

Контрастивна анализа на англиски и македонски јазик 1 (ЕКТС:4)

Анализа на граматичките, лексичките, семантичките и прагматичките карактеристики на англискиот и на македонскиот јазик и импликациите за наставата по англиски јазик како странски јазик и за преведувањето од англиски на македонски и обратно.

Дипломатска комуникација (ЕКТС:4)

Студентите да се запознаат со улогата и значењето на дипломатијата, правно-идеолошките и воените аспекти на дипломатијата; Да ја согледаат улогата на професионалната дипломатија од аспект на интерперсоналната комуникација во различни ситуации, на различни нивоа и во различна културна средина; Да се запознаат со техниките на дипломатско преговарање, со улогата на протоколите и свеченостите во меѓународните односи, како и да се запознаат со спецификите на мултилатералната дипломатија и со работата на меѓународните конференции.

Практична настава (ЕКТС:5)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на термилошки помници.
Компетенции:
- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.

- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Социологија (ЕКТС:4)

- Познавање и разбирање на општествената условеност и законитости на образованието и образовниот процес
- Познавање и разбирање на односите и врските на образованието со одделните општествени сфери
- Совладување на теориско – методолошкиот пристап на социологијата на образованието
- Познавање на функциите на образованието
- Познавање и разбирање на општествените механизми кои влијаат врз градењето и интернализацијата на вредностите
- Познавање на влијанието на општествената стратификација во образовниот процес – социјалното потекло, општествениот статус и припадноста кон одредени општествени групи
- Познавање на улогата на образованието во превенирање и санирање на девијатното поведение, како и на влијанието на масовните медиуми
- Познавање на фазите на социјализација и нивното влијание во градењето на личноста
- Познавање на улогата на компјутерите и компјутеризацијата на образованието како и позитивните придобивки и последиците од истото

Демократија и граѓански вештини (ЕКТС:4)

Формирање и развој на одговорни и компетентни граѓани кои ќе учествуваат активно во јавниот живот на едно демократско општество, поттикнување и развивање на интелектуалните способности и способностите за активно учество и критичко мислење; продлабочени сознанија за неопходните граѓански вештини и техники и нивна примена; стекнување на знаења за животот во средината што ги опкружува и зголемување на способноста за самостојно донесување на разумни одлуки - да научат како да мислат, наместо што да мислат.

Превод на не книжевен текст (ЕКТС:4)

Запознавање на студентите со постапките кои се користат при преведување на стручни текстови и со преведуваќите стратегии и техники кои им се на располагање. Студентите стекнуваат знаења од начелата на преведување на не-книжевен текст и проблемите на кои се наидува при преводот на ваквите видови техники. Студентите треба да ги совладаат техниките и вештините за преведување на не-книжевни текстови (новинарски текстови, есеи, документи) двонасочно, од англиски на македонски и од македонски на англиски. Студентите усвојуваат стручна терминологија од разни области- право, економија, европски интеграции и др., и се оспособуваат за превод на ваков вид на текстови како и нивно вреднување.

Креативно пишување (ЕКТС:4)

Студентот да

- Ги истражи своите можности за создавање на оригинални литературни текстови,
- Ги знае основните карактеристики на различните видови текстови,
- Учествува во критичка анализа на креативните продукти напишани од други студенти,
- Презема ризици при креативното пишување,
- Уредува и да прави ревизија на текстот што го напишал,

Развива дивергентно мислење

Терминологија 2 (природни науки и хуманистички науки) (ЕКТС:4)

Усвојување на основната терминологија на природните науки и медицината на англиски и на македонски јазик;

-Запознавање со основите на природните науки и на медицината на англиски јазик, со научната методологијата карактеристична за овие области, со начините на процесирање на информации и развој

на комуникативна компетенција во областа на природните науки и медицината;

-Изработување на поимници.

Контрастивна анализа на англиски и македонски јазик 2 (ЕКТС:4)

Анализа на граматичките, лексичките, семантичките и прагматичките карактеристики на англискиот и на македонскиот јазик и импликациите за наставата по англиски јазик како странски јазик и за преведувањето од англиски на македонски и обратно.

Методологија на истражување (ЕКТС:4)

Студентот ќе се оспособи: да разликува видови истражувања; да изработува истражувачки проект за акциони истражувања; да определува појава, проблем и предмет на истражување; да ги знае разликите меѓу различните истражувачки дизајни; да ги разликува истражувачките постапки; да знае да изработи дел од истражувачките постапки; да знае за различните начини за прибирање на податоци во истражувањето; да разликува различни начини на обработка на податоците во истражувањето; да презентира податоци од истражувањето.

Практична настава (ЕКТС:4)

Студентите стекнуваат професионални вештини за преведување. Исто така, ги применуваат стекнатите компетенции за подготовка за преведување со претходно истражување на темата на работилницата и изработка на терминолошки помници.

Компетенции:

- Практична примена и надградување на способностите стекнати при вежбите по преведување.
- Создавање на значителен јазичен корпус од областа на политиката, економијата, правото, техниката, медицината и од други области со јасно дефинирани принципи и стратегии на истражување.
- Стекнување познавања за практични работи во врска со професијата (договори со клиентите, справување со проблеми, професионална етика).

Комуникација со ликовен јазик (ЕКТС:3)

Синтетичко, аналитичко, креативно мислење и решавање на проблеми;
вештини за флексибилно користење на знаењето во пракса;
знаење за содржината и методологија на областа;
осознава, совладува и решава ликовни проблеми и го збогатува својот ликовен говор;
ги знае материјалите, средствата и техниките.
способност за комуникација, соработка/тимска работа
- интерперсонални вештини
Користење на информациони-комуникациските технологии;
запознава, разбира, и се насочува кон инклузивна, недискриминирачка работа, мултикултура.

Преведување и инклузија (ЕКТС:3)

Студентите да се запознаат со инклузивната недискриминирачка работа во мултикултурно општество, чија цел е да им овозможува еднаков пристап до услугите на сите поединци во општествената средина.

Перманентно образование (ЕКТС:3)

студентите се мотивираат за доживотно учење
- студентите планираат, организираат, реализираат и евалуираат облици на перманентно образование
- практикуваат вештини за советување и избор на облици на перманентно образование
- избираат концепти за учење во перманентното образование (формално, неформално- популарно, информално, ..., образование)
- избираат и практикуваат институционални и вонинституционални облици на перманентното учење
- креираат начини на сопствен стручен и професионален развој
- креираат начини на стручен и професионален развој на колегите
- изработуваат индивидуални курикулуми за доживотно учење на наставниците
- ги разбираат начините на валидација и евалуација на перманентното образование
- се рефлексивни практичари

Менторство (ЕКТС:3)

- ❖ менторството треба да ги подучува студентите на работните вештини;
- ❖ менторството треба да дефинира чувство на идентитет;
- ❖ менторството треба да ги подготви идните студенти за добро предавање;
- ❖ стекнување на знаења за примена на повеќе ефективни модели на менторство;
- ❖ менторството да и ги отвори видиците на младата личност во фазата кога и претстојат решавање на тешки проблеми;

да им се помогне на студентите во разбирањето на комплексноста на поучувањето со поддршка од ментор-наставник кој има улога на тренер, извор, модел и извршител;